

Josep Estrada i Garriga
Cap de l'àrea d'Arqueologia

RECORDANT L'AMIC JONCH

42

Ens ha desaparegut un home insubstituïble, company en tantes activitats, conseller en tantes empreses, l'amic en tants de tràngols viscuts. El seu suport era com una ferma assegurança en qualsevol iniciativa que volguéssim desenvolupar. En aquests mateixos moments em ve a la memòria un fet que retrata exactament la seva manera de resoldre els problemes que se li presentaven. Era l'any 1947 i es tractava de portar al **Museu de la Ciutat**, del qual era conservador l'amic Jonch, el primer mosaic romà que acabàvem de descobrir arran de les excavacions que s'estaven portant a terme en un pati veí de la desapareguda presó de Granollers. Com és sabut, aquesta estava situada a l'indret que avui ocupa la plaça de Josep M. Folch i Torres, darrera l'església parroquial de Sant Esteve.

Vam comunicar la troballa als tècnics del Museu d'Arqueologia de Barcelona, però ens digueren que caldrien uns tres mesos per aconseguir que tot el contorn del mosaic estigués ben sec, una condició indispensable per tal d'arrencar-lo degudament.

Resultava, però, que els propietaris del pati no podien esperar tant i, com que no era qüestió d'abusar, tenint en compte l'absoluta llibertat de la qual gaudíem en aquell pati, l'amic Jonch ens donà la gran idea: ho assecariem amb un assecador de mà dels que utilitzen les perruqueries de senyores. I tal dit tal fet, l'endemà en Jonch ens

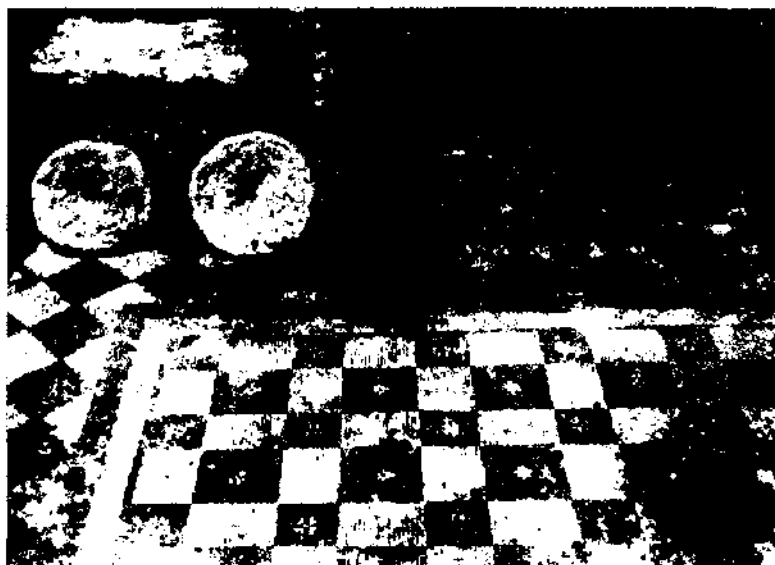
compareix amb un assecador de pentinats i amb menys d'un dia el mosaic ja estava ben sec. El cobríem amb una bona arpillera i una pasta gomosa com a adhesiu i amb una certa paciència l'anàrem arrencant en peces de més d'un metre de llargada. I així va arribar al Museu; igualment es feu amb el segon mosaic. El cas ja estava resolt i, avui dia, aquests mosaics són de les peces més valorades del nostre Museu.

El mateix va passar el dia que decidírem excavar i restaurar els "dolmens" de la Roca. Amb l'ajut inestimable de Jonch, comencàrem posant ordre a les lloses que componíem el "dolmen" anomenat de Céllecs. Continuàrem amb el "dolmen" conegut com a "galeria coberta" de can Gol. Aquí, l'amic Jonch ens va comparèixer amb un cavall, l'amo del cavall i uns tirants per tal de poder redreçar les grans lloses d'aquell monument megalític. Cal dir que el tancament de la capçalera de la doble filera de lloses que componien la "galeria coberta" era una gran llosarda de granit, gairebé quadrada, d'uns dos metres de llargada i un gruix de més d'un pam. El cavall, ben menat, fou decisiu per redreçar les grosses lloses, i el monument megalític quedà reconstruït fins allà on fou possible. Allò que per a molts de nosaltres resultava un problema gairebé insoluble, per a l'amic Jonch era la tasca més planera.

Eren, aleshores, uns temps —els anys 50— en què el nostre Grup d'aficionats a l'Arqueologia aprofitava els pocs espais que restaven disponibles de la casa Molina, seu de l'antic Museu, per tal d'exhibir-hi les més recents troballes. Mentrestant, els materials que s'hi guardaven començaven a tenir ja un cert valor i una certa envergadura. En definitiva, tot il·lusionats, anàvem fent, però, amb la creença i l'esperança que tard o d'hora trobaríem la solució.

Fins que un dia, el 19 d'abril de 1964, l'alcalde —que aleshores era Francesc Llobet i Arnan— ens comunicà que havíem de desallotjar el local de can Molina perquè s'havia cedit al Ministeri de Treball per a muntar-hi un ambulatori. Desapareixia, per tant, el Museu, i per emmagatzemar les peces ens deixaren el local on hi havia hagut l'antic Institut de Segon Ensenyament, veí de la Biblioteca Popular.

Començà un període d'uns quants anys, durant els quals la nostra feina sols podia ésser anar recordant a les autoritats l'obligació que tenien de procurar un local on es poguessin exhibir adequadament els materials que explicaven la nostra més

Extracció dels mosaics de la casa Trullàs. Granollers. (Foto: Família Jonch)

vella història. Com sempre, davant de problemes feixucs, teníem el costum de recórrer a l'amic Antoni, que mai no ens fallava, tot i que les seves ocupacions —ja era director del Parc Zoològic de Barcelona des de l'any 1954— el mantenien fora de Granollers.

Finalment, pels voltants de març del 1971, s'esdevé una notícia important: l'antic edifici de "La Unió Liberal" passava a ésser de propietat municipal, i gràcies a la intervenció de Jonch, acabà essent també l'estatge del nou **Museu de Granollers**, que fou inaugurat el 19 de maig del 1976 amb una Exposició de peces originàries d'Empúries.

Un altre punt d'estret contacte amb ell fou amb ocasió de la lluita per la supervivència —després de la guerra civil— de la veterana **Agrupació Excursionista de Granollers**. Els primers quatre anys —de l'any 1940 al 1943— l'Agrupació s'esforçava —diríem que inútilment— per a subsistir. Però, el 28 de juny de 1944, és elegit president Antoni Jonch, que, ben aviat, a l'empara de noves consignes pròpies del seu personal estil de treball, aconsegueix donar un fort increment a l'activitat social i tornar a publicar el Butlletí de l'entitat. Neixen noves Seccions, arribant el seu nombre a 10. La Secció d'Estudi inicia en el Butlletí núm. 30, d'octubre de 1946, la publicació del *Fitxer Arqueològic del Vallès Oriental*, i en el núm. 41, pel setembre del 1949, comencen a sortir **Notes sobre la Flora i la Fauna del Vallés**, sota la direcció d'Antoni Jonch.

L'actuació de l'amic Jonch al Museu i a l'Agrupació Excursionista durà fins a l'any 1954, en què fou reclamat per a una altra missió: la d'encarregar-se de la direcció del **Parc Zoològic de Barcelona**, que, sota el seu guiatge, es convertí ben aviat en un dels millors d'Europa. El seu delfinari fou el primer que s'instal·là al nostre continent.

L'any 1982 publicà un llibre titulat **El Zoo de Barcelona, educació i esplai**, on explica tota la seva filosofia sobre la natura i els parcs zoològics. Hi descriu també tota la història del Parc i la forma de mantenir-lo en una constant renovació. L'extrema sensibilitat de l'amic Jonch per la Naturalesa no s'acaba aquí i dona a llum uns llibres que reflecteixen la seva manera d'entendre l'obra de la Creació. Apareixen, així, **El mundo viviente** i **La maravillosa vida de los animales**. I, finalment, la seva obra més paradigmàtica, **El Montseny i les seves quatre estacions**, on ens explica en un estil integralment abrandat de poesia la seva visió de la muntanya que estimava tant. Després de la seva jubilació com a un director del Parc l'any 1984 tornà a encarregar-se de la direcció del Museu de Granollers. Més tard, es va proposar també la fundació d'una Secció de Ciències Naturals. L'any 1987 s'inaugurava aquesta a l'edifici nou-centista de **La Tela**, apropiadament restaurat.

Però, aquella manera tan delicada d'entendre la naturalesa que tenia l'amic Jonch no estava renyi-

Amb l'Ermiti Botey i en Josep Estrada prop de Can Sant-pere de la Roca. Foto: J. Estrada.

da amb un temperament sadoll d'una fina ironia que, conversant amb ell, et deixava sense saber què dir, fent-te veure el costat lúdic de les coses que podien semblar més serioses. Això no impedia que sempre el trobessis amatent a trobar solucions per a qualsevol problema que li poguessis plantejar. Així era l'Antoni Jonch, un amic irremplaçable.

No crec que, davant de les grans qualitats del nostre traspasat amic, puguin tenir importància les distincions de tot tipus que li foren concedides: **Creu de Sant Jordi de la Generalitat**, **Acadèmic de l'Acadèmia de Farmàcia**, etc... ja que es mereixia molt més. Potser una de les recances que hauríem de sentir tots els granollerins és que en el seu moment no li haguéssim demostrat més fermament el nostre reconeixement per la seva magnífica i desinteressada tasca.

Granollers, i ben particularment el nostre Museu, han perdut un puntal que els aguantava, un home que no s'espantava davant dels problemes, als quals sempre trobava una solució atinada. Però, per sobre de tot, el més greu és que hem perdut un home bo, no tan sols per a la família i per als amics, sinó també per a tots els que havien tingut la sort de tractar-lo.